

Zelená kniha o revizi právních předpisů v oblasti ochrany spotřebitelů

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. září 2007 o zelené knize o přezkumu spotřebitelského *acquis* (2007/2010(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na zelenou knihu o přezkumu spotřebitelského *acquis* (KOM(2006)0744) a na „Kompendium práva ES v oblasti ochrany spotřebitele – komparativní analýza“¹,
 - s ohledem na platné právní předpisy Společenství týkající se ochrany spotřebitele, elektronického obchodu a rozvoje informační společnosti,
 - s ohledem na svá usnesení ze dne 23. března 2006 o evropském smluvním právu a přezkumu *acquis*: cesta vpřed², ze dne 7. září 2006 k evropskému smluvnímu právu³ a ze dne 21. června 2007 o důvěře spotřebitelů v digitálním prostředí⁴,
 - s ohledem na veřejné slyšení o přezkumu *acquis communautaire* v oblasti ochrany evropských spotřebitelů, které se konalo v Evropském parlamentu dne 10. dubna 2007,
 - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů a stanoviska Hospodářského a měnového výboru a Výboru pro právní záležitosti (A6-0281/2007),
- A. vzhledem k tomu, že 48 % maloobchodníků je ochotno provádět přeshraniční transakce, ale jen 29 % tak skutečně činí; vzhledem také k tomu, že 43 % maloobchodníků má za to, že by se jejich přeshraniční obchody zvýšily, pokud by v celé EU platily pro obchodní transakce se spotřebiteli stejné předpisy⁵,
- B. vzhledem k tomu, že polovina Evropanů (50 %) chová větší nedůvěru k přeshraničním nákupům než k nákupům domácím a že dvě třetiny (71 %) soudí, že při přeshraničním nákupu je složitější řešit některé otázky, jako například stížnosti, vrácení zboží, slevy nebo záruky⁶,
- C. vzhledem k tomu, že hlavním cílem tohoto přezkumu je dosažení skutečného spotřebitelského vnitřního trhu a nastolení rovnováhy mezi vysokou úrovní ochrany spotřebitele a konkurenceschopností podniků,
- D. vzhledem k tomu, že 90 % podniků v Evropě patří mezi velmi malé podniky, které již svou povahou zakládají přímý vztah důvěry se zákazníkem a působí zpravidla ve velmi

¹ http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/acquis/comp_analysis_en.pdf.

² Úř. věst. C 292 E, 1.12.2006, s. 109.

³ Úř. věst. C 305 E, 14. 12. 2006, s. 247.

⁴ *Přijaté texty*, P6_TA(2007)0287.

⁵ *Názory podniků na přeshraniční obchody a ochranu spotřebitelů*, Eurobarometr Flash 186, prosinec 2006.

⁶ *Ochrana spotřebitelů na vnitřním trhu*, Eurobarometr Special 252, září 2006.

omezeném prostoru, a že by tyto specifické vlastnosti měly být zohledněny v rámci přezkumu *acquis communautaire* v oblasti ochrany spotřebitele,

- E. vzhledem k tomu, že minimální harmonizace neumožňuje dosáhnout cíle harmonizace a že během dvacetiletého vývoje spotřebitelského práva nebylo možné jejím prostřednictvím vytvořit integrovaný vnitřní maloobchodní trh, ze kterého by měla veřejnost prospěch,
- F. vzhledem k tomu, že je nutno zjednodušit a navzájem sladit všech osm směrnic¹ týkajících se ochrany spotřebitele, které byly uvedeny v zelené knize, aby se zabránilo roztržitému spotřebitelskému právu Společenství a dosáhlo jeho modernizace,
- G. vzhledem k tomu, že je odhodlán dokončit vnitřní trh ve prospěch 493 milionů spotřebitelů Společenství a odstranit zbývající omezení hospodářské soutěže ve smluvním a obchodním právu,
- H. vzhledem k tomu, že mají-li mít Evropané větší důvěru ve vnitřní trh, je nutné zvýšit právní jistotu spotřebitelů i hospodářských subjektů a zajistit, aby platné právní předpisy byly účinně prosazovány,
- I. vzhledem k tomu, že pokud jde o vytváření společného referenčního rámce pro evropské smluvní právo (CCR), měl by tento přezkum, který se bude zabývat spotřebitelskými smlouvami, pokračovat na základě práce probíhající na smluvním právu obecně a měl by být do tohoto rámce konzistentně začleněn,
- 1. vítá zelenou knihu Komise o přezkumu spotřebitelského *acquis*, zejména uvedený cíl modernizace, zjednodušení a zdokonalení regulačního režimu pro „profesionály“ a spotřebitele, který usnadní přeshraniční obchod a zvýší důvěru spotřebitelů;

OBLAST PŮSOBNOSTI PŘEZKUMU ACQUIS

- 2. doporučuje, aby se tento přezkum zaměřil na aktualizování a uvedení v soulad osmi směrnic o ochraně spotřebitele uvedených v zelené knize; vyzývá Komisi, aby Parlamentu a Radě předložila zprávu o provádění směrnice Evropského parlamentu a

¹ Směrnice Rady 85/577/EHS ze dne 20. prosince 1985 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory (Úř. věst. L 372, 31.12.1985, s. 31).
Směrnice Rady 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (Úř. věst. L 158, 23.6.1990, s. 59).
Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, 21.4.1993, s. 29).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/47/ES ze dne 26. října 1994 o ochraně nabyvatelů ve vztahu k některým aspektům smluv o nabytí práva k dočasnému užívání nemovitostí (Úř. věst. L 280, 29.10.1994, s. 83).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (Úř. věst. L 144, 4.6.1997, s. 19).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli (Úř. věst. L 80, 18.3.1998, s. 27).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/27/ES ze dne 19. května 1998 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. L 166, 11.6.1998, s. 51).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (Úř. věst. L 171, 7.7.1999, s. 12).

Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu)¹, ve které budou vymezeny problémy týkající se důvěry spotřebitelů;

3. domnívá se, že je nezbytné, aby zákonodárné orgány Společenství přijaly příslušná opatření k odstranění rozporů mezi jednotlivými spotřebitelskými směrnicemi, které jsou revidovány;
4. domnívá se, že je nutné mít jasnou celkovou představu o tom, jak na sebe různé právní a regulační režimy ovlivňující činnosti v oblasti spotřebitelského a obchodního práva vzájemně působí a jak společně fungují, především pokud jde o vztah mezi jakýmkoli nástrojem vytvořeným v rámci tohoto přezkumu, nástroji týkajícími se kolizních norem² a dalšími nástroji, které vycházejí ze zásady země původu (např. směrnice o elektronickém obchodu);

OBECNÝ LEGISLATIVNÍ PŘÍSTUP

Volba smíšeného přístupu

5. vyjadřuje se pro přijetí smíšeného či kombinovaného přístupu, tj. horizontálního nástroje, jehož účelem by bylo především sladění stávající legislativy a náprava jejích nedostatků sloučením otázek, které jsou všem směrnici společné, při zachování podstaty právní úpravy; domnívá se, že specifické otázky, které nespádají do působnosti horizontálního nástroje, je třeba i nadále řešit samostatně v rámci každé z odvětvových směrnic;
6. domnívá se, že horizontální nástroj by měl být pravidelně přezkoumáván a jeho účinnost a dopad by měly být posuzovány s ohledem na případnou revizi;
7. nesouhlasí s tím, aby byl přezkum *acquis communautaire* využit jako záminka pro rozšíření oblasti působnosti právních předpisů ve stávajících odvětvových směrnicích nebo pro zavádění dalších směrnic;

Oblast působnosti horizontálního nástroje

8. domnívá se, že tento horizontální nástroj by se měl uplatňovat v co největší míře na veškeré smlouvy se spotřebiteli bez ohledu na to, zda se jedná o vnitrostátní nebo přeshraniční obchody; díky tomu nebude nutné vnášet do právní úpravy nový prvek, který by zvyšoval její komplexitu, a spotřebitelé se nebudou muset řídit různými právními úpravami v závislosti na povaze transakce;

Stupeň harmonizace

9. připomíná, že harmonizací nesmí dojít ke snížení úrovně ochrany spotřebitele, které již bylo dosaženo některými vnitrostátními právními úpravami, ale že by naopak měla vést ke srovnatelné úrovni ochrany spotřebitelů ve všech členských státech;

¹ Úř. věst. L 178, 17.7.2000, s. 1.

² Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (KOM(2005)0650) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. L 199, 31.7.2007, s. 40).

10. vítá návrh Komise na vytvoření horizontálního nástroje a uznává možné výhody směrnice, kterou někteří nazývají základní směrnici o základních „právech spotřebitele“; navrhuje, aby horizontální nástroj, spolu s průřezovými oblastmi politiky, které by měly pomoci zvýšit soulad terminologie a odstranit mezery a nesrovnalosti, vycházel ze zásady cílené plné harmonizace;
11. navrhuje, aby odvětvové nástroje, kterých se tento přezkum týká, vycházely z principu minimální harmonizace kombinovaného s principem vzájemného uznávání s ohledem na dotčenou oblast; konstatuje nicméně, že se tím nevylučuje cílená plná harmonizace v případech, kdy je v zájmu spotřebitelů a „profesionálů“ nutná,
12. připomíná, že vzhledem k současné právní úpravě týkající se oblastí, které dosud nebyly koordinovány, závisí použitelné právo na pravidlech mezinárodního práva soukromého, a zejména pak na Římské úmluvě ze dne 19. června 1980 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I); v tomto ohledu je tudíž vhodné vyhnout se rozporům mezi touto úmluvou a specifickými právními akty Společenství;
13. doporučuje začlenit do odvětvových nástrojů ustanovení o vnitřním trhu, aby z něj měli spotřebitelé plný prospěch;

OBSAH HORIZONTÁLNÍHO NÁSTROJE A ODPOVĚDI NA ZELENOU KNIHU

14. poukazuje na to, že příloha I zelené knihy obsahuje v bodech 4 a 5 rozsáhlý seznam právních otázek souvisejících se spotřebitelskými smlouvami, že některé z těchto otázek již byly součástí práce na společném referenčním rámci a že mnohé z nich mají vysoce „politický“ charakter; konstatuje, že pokud by se mělo jakékoli obecné ustanovení stát součástí harmonizovaného nástroje na úrovni Společenství, byla by nutná rozsáhlá (i veřejná) diskuse a posouzení;
15. souhlasí s tím, aby byly do horizontálního nástroje začleněny některé průřezové principy, použitelné na všechny spotřebitelské smlouvy, jestliže napomáhají např. konzistentnosti společných definic a obecných pravidel vztahujících se na požadavky na poskytování informací a na právní úpravu výkonu práva na odstoupení od smlouvy a ukončení smlouvy;

Definice spotřebitele a „profesionála“

16. domnívá se, že definice „spotřebitele“ a „profesionála“ nejsou koherentní ani v právních předpisech Společenství, ani ve vnitrostátních právních předpisech a že vyjasnění smyslu těchto pojmů v rámci horizontálního nástroje je zásadní, neboť tyto pojmy vymezují oblast působnosti spotřebitelského práva;
17. považuje za zásadní, aby byl „spotřebitel“ definován jako fyzická osoba, která jedná pro účely mimo rámec své živnosti, podnikání nebo profese; považuje dále za nutné definovat „profesionála“ jako osobu, která jedná v rámci své živnosti, podnikání nebo profese;
18. navrhuje také, aby byly do horizontálního nástroje začleněny další definice pojmů jako jsou „písemná forma“ a „trvalé médium“;

Obecná klauzule o dobré víře a poctivém jednání

19. nesouhlasí s tím, aby byla do horizontálního nástroje začleněna obecná klauzule o dobré víře a poctivém jednání použitelná na spotřebitelské smlouvy;

Nepřiměřené podmínky

Oblast působnosti

20. považuje za nevhodné, aby se pravidla týkající se nepřiměřených podmínek uplatnila na podmínky jednotlivě sjednané, neboť je třeba vyhnout se omezování svobody smluvních stran;

Výčet podmínek

21. domnívá se, že v zájmu posílení důvěry spotřebitelů ve vnitřní trh by bylo vhodné zavést úpravu, která by spotřebitele lépe chránila při současném zachování určité míry flexibility; žádá Komisi, aby dále přezkoumala úpravu, která by kombinovala černou listinu zakázaných podmínek, šedou listinu podmínek považovaných za nepřiměřené a další podmínky, jejichž nepřiměřenost by spotřebitel mohl prokázat soudní cestou na základě harmonizovaných a předem stanovených kritérií;

Oblast působnosti zkoušky nepřiměřenosti

22. vzhledem k zásadě smluvní svobody odmítá rozšíření zkoušky nepřiměřenosti na všechny zásadní smluvní podmínky, včetně ustanovení týkajících se předmětu smlouvy a přiměřenosti ceny;

Smluvní následky při neposkytnutí informací

23. domnívá se, že je v tomto stadiu složité vymezit obecnou právní úpravu smluvních následků při neposkytnutí informací, která by zohlednila vlastnosti každého typu smlouvy;

Právo odstoupit od smlouvy

Délka lhůty a pravidla pro její výpočet

24. zdůrazňuje potřebu sjednotit pravidla pro počátek běhu lhůty a výpočet její délky, při upřednostnění metody výpočtu na základě kalendářních dnů, aby byla posílena právní jistota transakcí;
25. domnívá se, že by délka lhůty měla být sjednocena, pokud je to objektivně opodstatněno;

Možnosti uplatnění práva odstoupit od smlouvy

26. zdůrazňuje, že důvěra spotřebitele ve vnitřní trh bude posílena, jestliže horizontální nástroj spotřebiteli umožní, aby od smlouvy odstoupil; domnívá se, že podmínky odstoupení musí být harmonizovány za účelem poskytnutí vyšší právní jistoty jak spotřebitelům, tak hospodářským subjektům; domnívá se také, že by horizontální nástroj měl stanovit, že spotřebitelé nebudou hradit jiné výlohy než přímé náklady na vrácení zboží;
27. domnívá se, že v případě horizontálního nástroje by mohly členské státy na vnitrostátní

úrovni stanovit výjimky z pravidla o odstoupení od smlouvy, pokud je smlouva vyhotovena ve formě autentického nástroje;

28. domnívá se, že zavedení „jednotné formy odstoupení od smlouvy“ ve všech jazycích Společenství by zjednodušilo postupy, snížilo náklady a zvýšilo transparentnost a důvěru spotřebitelů;

Zavedení obecných smluvních opravných prostředků

29. domnívá se, že zavedení obecných smluvních opravných prostředků přesahuje rámec tohoto přezkumu, jelikož tento pojem spadá pod smluvní právo použitelné v každém členském státě;
30. připomíná diskusi o kolektivním domáhání se práv („collective redress“) a věří, že si zaslouží více pozornosti;

Zvláštní pravidla prodeje spotřebního zboží

Typy smluv, na které se pravidla uplatní

31. považuje za vhodné provést přezkum otázek týkajících se ochrany spotřebitele v případě, že uzavře smlouvu o poskytování digitálního obsahu, programového vybavení a dat, s ohledem na úroveň ochrany, kterou již zaručuje směrnice 1999/44/ES o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží; žádá Komisi, aby se touto otázkou podrobněji zabývala s cílem zjistit, zda je vhodné navrhnout jedno nebo několik zvláštních pravidel nebo rozšířit působnost pravidel stanovených v uvedené směrnici na tento typ smluv

Použití zboží prodávané na veřejných aukcích

32. navrhuje vyjmout tuto otázku z oblasti působnosti horizontálního nástroje a i nadále ponechat členským státům možnost, aby se pojem spotřebního zboží nevztahoval na použité zboží prodávané na veřejných aukcích; doporučuje nicméně přijetí zvláštních pravidel pro internetové aukce;

Definice pojmu dodávka a právní úprava přenosu rizika

33. domnívá se, že pojem dodávky a právní úprava přenosu rizika jsou úzce spojeny; navrhuje tudíž, aby byla do horizontálního nástroje začleněna společná definice pojmu dodávka, ve které by mělo být v zásadě upřednostněno smluvní ujednání;

Shoda plnění se smlouvou

34. domnívá se, že by horizontální nástroj mohl účelně prodloužit dobu trvání zákonné záruky o dobu, po kterou je zboží nedostupné z důvodu oprav;
35. zdůrazňuje nicméně, že by horizontální nástroj neměl stanovit zvláštní pravidla pro použité zboží, aby byla respektována pravidla přijatá členskými státy v souladu s jejich vlastními právními tradicemi;

Důkazní břemeno

36. navrhuje zachování zásady vyvratitelné domněnky v její stávající formě;

Náprava

POŘADÍ, V NĚMŽ LZE UPLATŇOVAT PROSTŘEDKY NÁHRADY ŠKODY

37. domnívá se, že by horizontální nástroj mohl určit pořadí dostupných prostředků náhrady škody, přičemž zrušení smlouvy by se uplatnilo pouze v případě jednoznačného neplnění nebo obzvláště závažných porušení smlouvy;

OZNÁMENÍ ROZPORU SE SMLOUVOU

38. považuje za vhodné, aby horizontální nástroj odstranil rozpory, které jsou v současné době zdrojem zmatku;

PŘÍMÁ ODPOVĚDNOST VÝROBCE ZA ROZPOR ZBOŽÍ SE SMLOUVOU

39. domnívá se, že není vhodné začlenit přímou odpovědnost výrobců za rozpor zboží se smlouvou;

Obchodní záruky

40. zdůrazňuje, že otázky týkající se obchodních záruk (obsah, přenos, omezení) nejsou předmětem právní úpravy, ale podléhají zásadě smluvní svobody; domnívá se tudíž, že by tyto otázky neměly být součástí horizontálního nástroje;

ZELENÁ KNIHA A EVROPSKÉ SMLUVNÍ PRÁVO

41. trvá na tom, že by měl být tento přezkum, který se bude zabývat spotřebitelskými smlouvami, koherentně začleněn do práce probíhající na smluvním právu obecně v rámci pokračujícího postupu k dosažení společného referenčního rámce; zdůrazňuje proto, že je nutné, aby se tento přezkum a práce na společném referenčním rámci vzájemně doplňovaly, přičemž uznává, že by dosažení tohoto souladu nemělo prodloužit lhůty stávajícího procesu přezkumu;

ÚČINNÉ UPLATŇOVÁNÍ SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA

42. zdůrazňuje, že je nutné zajistit účinnost spotřebitelského práva, aby byla posílena důvěra spotřebitelů ve vnitřní trh;
43. naléhavě vyzývá Komisi, aby zlepšila stávající mechanismy ochrany spotřebitelů, včetně dohledu nad správným uplatňováním a dodržováním platných pravidel;
44. naléhá na Komisi, aby důkladně posoudila dopad veškerých opatření navržených v rámci tohoto přezkumu, aby tak zajistila, že tato opatření zvyšují důvěru spotřebitelů, aniž by ukládala zbytečnou zátěž zejména malým a středním podnikům, a že přispívají k dokončení vnitřního trhu;
45. naléhá na Komisi, aby svá opatření vnitřně koordinovala a zvýhodnila soudržný vývoj odvětvových právních předpisů;
46. doporučuje svědomité uplatňování zásad zlepšování tvorby právních předpisů;

47. vyzývá členské státy, aby posílily spolupráci mezi svými vnitrostátními orgány pro uplatňování spotřebitelského práva a usnadnily jak soudní, tak mimosoudní nápravu umožňující spotřebitelům uplatnit svá práva na evropské úrovni;
48. vyzývá členské státy, aby přijaly odpovědnost za dokončení vnitřního trhu zboží a služeb a aby se při přijímání evropských spotřebitelských právních předpisů zdržely nadměrné vnitrostátní úpravy, ale aby se dohodly na soudržné strategii pro cílenou harmonizaci spotřebitelských právních předpisů ve spojení s ustanovením o vnitřním trhu, které by zvýšilo důvěru spotřebitelů ve fungování vnitřního trhu;
49. podporuje současné i plánované iniciativy Komise týkající se vzdělávání spotřebitelů; je toho názoru, že lepších výsledků by se mohlo dosáhnout spoluprací mezi vládami a odvětvím obchodu zaměřenou na podporu poskytování kvalitního vzdělání v oblasti financí, tak aby se zlepšila finanční gramotnost, kvalita produktů a legitimita tohoto odvětví jako celku; vítá skutečnost, že byla zadána studie o iniciativách zaměřených na všeobecnou finanční gramotnost v EU, jejíž výsledky by měly být známy na konci roku 2007;

0

0 0

50. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.